

▶ ОСОБИСТІСТЬ

Доля народного вчителя

На межі 19-20 ст у селі Волошинівка на Роменщині працював священник і вчитель Олексій ВОБЛИЙ

Історичні події останнього сторіччя кидали Україну, як розбурхані хвилі, до різних берегів. В обставинах цих історичних бур, політичних змін школа втрачала свій справжній орієнтир, губила свою істинну освітньо-виховну місію. І пагубні наслідки від цих різких політичних віянь добре засвідчуються в духовному стані сучасного суспільства.

Та не все ще втрачено! Революція гідності збудила віру, надію та бажання знайти вихід, дороговказ для правильного курсу розвитку суспільства і шкільного виховання. Стимулом для змін у шкільній освіті є прагнення знати справжню історію свого народу, відмежуватися від ідеологічних комуністичних поглядів на історію, шукати зерна правди, ланки справедливості, мудрості, гуманізму в минулому.

Відповідно на проблеми шкільної освіти є енциклопедичне видання «Церковні школи в Україні кінця 18 – початку 20 ст.: забутий світ» (автор Володимир Перерва).

Гортаючи сторінки цієї праці, ми розуміємо, що існує значний, досі недосліджений пласт народної освіти в історії нашої країни. Книга запалює читача подвижництвом народних учителів, їх жертвовною працею на ниві освіти, збуджує думку про результативність поєднання двох місій – Священ-

Воблий О.В., с. Хоцьки, 1900 р.

Переяслав. А з 31 серпня 1900 року він – псаломщик у Покровській церкві села Волошинівка на Роменщині. Водночас учитель працює у Волошинівській жіночій церковно-приходській школі.

Одинадцять років наполегливої праці, небайдужість до обраного фаху, до учнів,

Воблий О.В., 1935 р., с. Піскошино

нівці збіглась із третьою реконструкцією місцевої Покровської церкви у 1907, 1908, 1909 роках. Воблий у статті «Покровская церковь и приход села Волошиновка, Роменского уезда, Полтавской епархии (Церковно-исторический и статистический опыт)» описує всі етапи її будівництва. У цей період у Волошинівці споруджується будинок для сімей учителів. І тут, на проекті будівлі, ми знаходимо правку та підписи

уповноваженим з організації дитячого будинку ім. М. Горького в сусідньому селі Ковалівка, долає величезні труднощі, в яких виявився дитбудинок у результаті розрухи та голоду після громадянської війни.

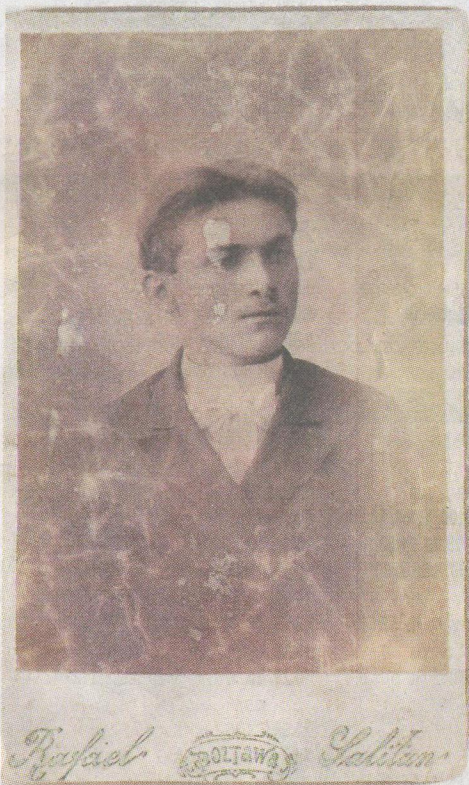
«Допоможіть дітям, я вже сам лишився без коштів, так як свою зарплату віддаю для потреб дітей-сиріт», – волає він до влади в заяві, що зберігається в Полтавському архіві.

Його самовіддана праця не врятувала від політичних переслідувань, як священнослужителя в минулому. У 1924 році його було позбавлено виборчого права, а в 1925 заарештовано. Уникаючи переслідувань, разом із молодою сім'єю, він опиняється в таврійському селі Піскошино (тепер Запорізька область). О. В. Воблий очолює семирічну школу.

«Удивительной души был человек!» – писав про нього пізніше, у 1973 році, А. Володін у нарисі «Подвиг батька». Один із його вихованців став Героєм Радянського Союзу. Коли в країні почався голод (1932-1933 рр.), Воблий не вагався, він розумів, що треба робити. Організував при школі їдальню, жертвував усім, що було в сім'ї. Поселив у своїй кімнаті чотирьох осиротілих дітей; годував, піклувався про них. Жодна дитина села Піскошино в роки Голодомору не померла!

Значно пізніше, в 1993 році, ті, хто живив під час голоду, разом зі своїми дітьми та онуками прийшли до школи, щоб вклонитися пам'яті свого рятівника Воблого Олексія Васильовича. І ця традиція продовжується до цього часу.

ника та вчителя.

Воблій О.В., 1897 р.

Прикладом стає особистість Воблого Олексія Васильовича, згадувана в цій книзі, за словами автора, як «відомого педагога з Полтавської єпархії».

О. В. Воблій народився у 1881 році в сім'ї священика, в козацькому селі Сталева Долина. Навчався в Полтавському духовному училищі, а потім в Лубенській Братській учительській школі при Мгарському монастирі.

18 вересня 1897 року шістнадцятирічного вчителя направляють працювати псаломщиком у Свято-Михайлівську церкву села Пилиповичі Переяславського повіту і одночасно в місцеву церковно-приходську школу. Як працювалося юнаку в селі Пилиповичі, ми дізнаємося трохи пізніше, у його статті «Немного о псаломщике», яку він видав у 1906 році.

«Нужно угождать всем и каждому, хоть это и противно твоим убеждениям», – так молодий псаломщик-вчитель змальовує свої перші кроки самостійного життя.

Працює О. В. Воблій у селі Пилиповичі до вересня 1899 року. У наступному році він обіймає посаду псаломщика Свято-Михайлівської церкви в селі Хощки, біля міста

Волошинівка, до проблем у буденному житті селян, критика старих методів навчання – все це ми відчуваємо у статтях Воблого Олексія Васильовича, які дивом збереглися в Київському та Полтавському Державних архівах. З особливою любов'ю описує вчитель природу села Волошинівка, його яри, ліси, річку Голенку, ставок у центрі села, який селяни називають «морем». Навіть навколишнє повітря він поетично описує: «В Волошинівці хороший, здоровий воздух. Вследствие этого здесь, в сравнении с другими окрестными селами, меньше эпидемических заболеваний, школьные дети, по замечанию уездного наблюдателя, выглядят значительно лучше, здоровее детей соседних сел».

Із прискіпливістю докопується він до історичного часу заснування села і робить висновки, що «заснування села Волошинівка можна віднести до 1500-1512 рр., а церква в селі вже була наприкінці 16 століття».

Праця вчителя-дослідника у Волоши-

ні будувлі, ми знаходимо правки та підписи вчителя.

За результатами педагогічної, громадської, наукової діяльності, «за труды по народному образованию», як написано у преамбулі указу за клопотанням Синоду, Воблого Олексія, вчителя Волошинівської жіночої церковно-приходської школи, у 1911 році було нагороджено за царським указом срібною медаллю «За Усердіє».

Після Волошинівки О. В. Воблого направляють псаломщиком в Різдва-Богородицьку церкву села Василівка, на батьківщину Миколи Гоголя, а також вчителем у місцеву церковно-приходську школу.

У 1915 році його посилають на фронт Першої світової війни.

Після лихоліть 1917-1919 рр. він повертається у Василівку, де працює уповноваженим з організації дитячого будинку ім. М. Гоголя. Разом із колегою Антоном Семеновичем Макаренком, що був

Воблій О.В. 1915 р., м. Маріуполь

довжується до цього часу.

Коли в 1937 році розпочалася нова хвиля політичних репресій, його «запросили» в м. Мелітополь. Живим звідти він вже не повернувся.

В 2018 році планується занести спогади про О. В. Воблого в Книгу Національної пам'яті «Людяність у нелюдяний час. Добродієчність в часи Голодомору».

Пам'ять про народного вчителя Воблого Олексія Васильовича жива серед людей. Його жертвна праця на ниві освіти переконує в невмирущості високих духовних проявів, спонукає до наслідування, до духовного поступу заради кращого майбутнього.

Людмила ВОБЛА, Олексій ВОБЛІЙ,
місто Харків

Волошинівська жіноча гімназія, 1907 р.